

Meleg ruhát a katonáknak!

Ez a pár szónyi kérelem nem szorul bővebb fejtegetésre!

Amit kérünk, az hazafias kötelesség és a sziv parancsa!

Aki bármely katonát felruház, úgy cselekszik, mintha harcban álló saját véreit védné a tél zordságától és leirhatatlan szenvedésektől! E szerint cselekedjék mindenki!

A következő felvilágosításokat adjuk!

1) A főispáni hivatal azoknak, akik nála jelentkeznek, olcsó, gyári áron, kg.-onként 15 koronáért, rövid idő alatt beszerzi az országos hadsegélyző bizottság útján az igényelt gyapjufonalat. De figyelmeztet arra, hogy az így szerzendő fonál csak a katonák meleg ruhájának elkészítésére fordítható és azzal kereskedni tilos.

2) Jőispáni hivatal gondoskodik arról is, hogy akik nála fonalat vásároltak, azt, ha maguk fel nem dolgozták, kötésre adhassák ki olyanoknak, akik fonalat nem vásárolhattak ugyan, de munkájukat díjtalanul felajánlották. 3) A főispáni hivatal arról is gondoskodik, hogy az alábbi utmutatás szerint kötendő holmik, vagy egyéb ruházati adományok (selyem, vagy puha gyapjuszövet, vagy ilyenből való kész ruhadarabok), ha azokat a közönség a főispáni hivatalba hozza, felküldessenek a honvédelmi minisztériumba.

4) A főispáni hivatal végre minden gyapjувásárlónak, minden téli holmit adakozónak és minden díjtalan kötésre vállalkozott egyéneknek a nevét a közönség nyilvános elismerése végett az idén is közli a lapokban.

Síessen mindenki a maga jelentkezését a választóelvényen megírni és azt a főispáni hivatalba (városzháza I. em. 20. ajtó) hozni, vagy küldeni.

Hazafias tisztelettel:

Az „Ujvidéki Hadsegélyző Bizottság” nevében

Matkovits Béla
főispán.

Milyen meleg ruhát készítsünk vagy adjunk katonáinknak?!

I. Gyapjufonalból

1) Sál, melyet, hogy a nyak és fül védhető legyen, körülbelül 250 cm. hosszúra és 25 cm. szélesre kell kötni.

2) Érnelegitőt, melyet 30 cm. hosszúra és úgy kell kötni, hogy a hüvelykujj számára oldalnyílása legyen.

3) Térdvédőt, melyet 45 cm. hosszúra és a középtájon a térdkalács számára megfelelő dudorodással kössünk.

II. Selyemből, vagy puha gyapjuszövetből:

1) kérünk akár új, akár használt állapotban olyan darabokat, melyeket a hadsegélyző bizottság feldolgoztathat.

2) Selyemből, vagy puha gyapjuszövetből való kész ruhadarabokat, bélést stb.

Kötött hősapka az idén nem szükséges!

A szükséges jelentési lapok a főispáni hivatalban a közönség rendelkezésére állanak.

A BALKÁN.

Ha elgondoljuk, hogy az a világokat megrendítő háború, mely földünket ma véres leplelvel beborítja honnét indult ki, konstatálhatjuk, hogy a legvégső kezdőpont a Balkán volt. A két nagy balkáni háborúban kellett már az európai nagyhatalmoknak, különösen Ausztria-Magyar-

országnak és Oroszországnak szint valánia és e színvallás természetesen a két állam között már akkor bizonyos feszültséget idézett elő. Ez a feszültség, amelyet a Balkán ügyeiből származó érdekelletét idézett elő, — hosszú évekig lappangott és a diplomaták hiába igyekeztek az ellentéteket kiegyenlíteni és a feszültséget tompítani, nem sikerült.

Mikor azután a szerb narodnisták mozgalma a mi trónusunkig felcsapott, kirobbant az ellentét teljes vehemenciával. Egyik napról a másikra élő értékből értéktelen papirossá vált minden szerződés, elröpültek, eltűntek a szavak és teljes koasszá vált az addig rendben, szervezetten élt Európa.

A Balkánról repült el a tüzcsova, mely lángba borította egész Európát és a balkáni népek eddig valósággal páholyból nézték az eseményeket. Most — úgy látszik, sőt talán e sorok megjelenésekor már bizonyossá válik, hogy — a kiszámíthatatlan pályájú tüzcsova visszazáll a Balkánra. A Balkán már füstölög és rövid idő kérdése, mikor gyul lángra.

Szinte hihetetlennek tűnik, hogy a Balkán lángrobbanása döntő befolyással legyen az egész világháború sorsára. Pedig a helyzet mégis ez. A világháborúban eddig taktikai és stratégiai sikerek, valamint az elfoglalt területek nagysága szerint a központi hatalmak vannak előnyben, az entente hatalmai azonban még mindig reménykednek a mi kifáradásunkban és abban, hogy végezetül a Dardanellákat mégis elfoglalják.

Ha azonban most a Balkánon alakulófélben lévő helyzet végezetül is meggyőzi az ententehatalmakat, hogy a Dardanellák forszírozása hiábavaló fáradság, mert a tengerszorosok elfoglalása olyan határvéd mellett, amilyent a törököknek egy új balkáni háború nyújthatna és biztosítana, teljes lehetetlenség.

Ha pedig ezt az entente belátja, be kell látnia azt is, hogy nem győzhet. A mostani nyugati offenzíva azt mutatja, hogy az entente a nyugati harctéren egyebet nem érhet el, mint véres és súlyos veszteségeket, anélkül, hogy a németeket bárhonnét is végeredményesen kiszoríthatná. A keleti harctéren az előnyomulás lassu, de kitartó és céltudatos, úgy, hogy az oroszok minden ellenállási próbálkozása és ellentámadása eredménytelenül összeomlik.

A döntést tehát most főleg az entent keresi a Balkánon. Visszaszállt a tüzes csóva oda, ahonnan elrepült és ezzel, úgy látszik, elérkezünk a háború utolsó fázisához. Hogy ez az utolsó fázis meddig tarthat, mit hozhat és mit eredményezhet, azt természetesen senki sem tudja, de ha az előjelek nem csalnak, mint ahogy eddig sem csaltak soha — csakis a mi végső, döntő nagy győzelmünket.

Közélelmezési kérdések.

Irta: dr. Csuahay Sándor.

Panasz itt, panasz ott, de megnyugtató megoldás sehol sincs. A hatóságot okolják, de életrevaló eszmével senki sem tud előállni. Pedig a közlelmezés mindennél fontosabb; megérdemelné, hogy panaszokdás helyett hivatottak, nem hivatottak megfajtésán fáradozzanak. A hatóság előtt e tér idegen. Nem készülnek rá, de nem is hivatása s nem is hihette, hogy hivatása lesz. Ebben fekszik az ok, ez a magyarázata annak, hogy a hatóság csak tapogatózik s intézkedései féltintézkedések.

A közlelmezés kérdése csak egységes intézkedések és központi irányítás mellett oldható meg. Mindaddig, míg az egységességre törekvés hiányozni fog, a közlelmezés terén a zavarok teljességükben fenn fognak állani. Itt az egyediségnél meg kell szűnnie, mert ez mindig az országos összhangnak akadályja lesz. A közlelmezés sem városok, sem vármegyék szerint meg nem oldható, hanem csak országosan és egységesen. Az egységes rendezés hatása abban nyilvánulna meg, hogy a tulajdára és a tul olcsó éllelmezési viszonyok egymáshoz közelednének. Az olcsóbb helyen némileg emelkednének az árak, a drága helyen ellenben esnének. Átmenetileg ez néhol feszültséget eredményezne, azonban csak pillanatnyilag, mert az egységes rendelkezéssel az elsőrendű cikkeiben az ország bármely részén mindenki hozzájuthatna. Ebben a hozzájárulásban pedig oly előny rejlik, me az olcsóbb hely lakossága is könnyen elszívelhet némi áremelkedést.

Az első feladat a közlelmezés javításához és rendezéséhez a távolságok eltüntetése, a könnyű, gyors és olcsó szállítási lehetőségek megteremtése. Ezen lehetőség nyújtja, hogy Békés vármegye Árvamegyébe táplálhatja; Árvában az élelmicik csak a szállítási költséggel lesz drágább.

S hogy az áringadozás minél kevésbé legyen észrevehető, ahhoz az elsőrendű szükségleti cikke országos maximálása elengedhetetlen követelmény. Ezen maximált árak helyiek nem lehetnek, mert minden a drágább helyre vándorolna, hanem vagy országosan egységesek, vagy nagy országrészek szerint meghatározottak. Az anyagérték rendszerint egy. Ennek alapára a beszerzési és felhasználási hely közötti szállítási költséggel emelkednek. Így az olyan helyen, mely közelebb esik a beszerzéshez, az elsőrendű cikk olcsóbb, a távolabbi helyen pedig némileg drágább lenne. Következik pedig ebből az, hogy a közlelmezés, közzelátás terén nem a konjunkturákat kell dominálatni, árakulási tényezőként elfogadni, hanem egyedül a szállítási távolságokat, mint árdragító tényezőket.

A közlelmezésből a konjunkturáknak kizárása egy a közlelmezés terén a szabad kereskedelem megszüntetésével. A közlelmezés árnycs állandósulását csakis a szabad kereskedelem elejtése biztosíthatja. A szabad kereskedelem mindig a konjunkturákból él, mindig az adott helyzetet használja ki. A közlelmezés terén pedig éppen az adott helyzetek hihasználása okozza a zavarokat, az elviselhetetlen drágításokat. Minden intézkedésnek oda kell tehát irányulnia, hogy a közlelmezés a konjunkturáktól függetlenítessék. Mert ha a Dunántul áldott jó termés volt, miért kelljen a Tiszántul gyenge termés mellett éhen halni, vagy még drágán vásárolni, mikor az a Dunántulról megszereshető? Az elszállítás nem nyújtja jogot a nagy közvetítői haszonra mert a konjunkturák kihasználása csak üzérkedés, de nem fáradságos kereskedői munka.

A gabona, liszt stb. országos maximálása jól bevált. Más cikkeknél is beváltak az, csak a kereskedelmi érdekek hangoztatásától ne ijedjünk meg, az agrár érdekek sérthetetlensége

pedig ne legyen előtünk bálvány. Az egységes maximált ár a szállítási költségekkel oly egységes forgalmat teremt, melynél mindenki megtalálhatja a maga számára. A közlelemzés minden huzódózás feltételével csak az országos ármaximális ránthatja ki a kátyúból. Országos maximális mellett 7 koronás zsír nem fordulhat elő. Az ármaximálisnak azonban nem csupán a feldolgozott áruira kell vonatkoznia, hanem magára az eleven, nyers anyagra, az élő állatra is. Amint a búzát lehetett maximálni, 36—40 korona között, úgy az élő sertést is lehet maximálni.

Az élőállat maximálása kettős mód szerint történhetik. Vagy sovány és hizott állapotban, vagy pedig súly szerint; azonban ez utóbbi esetben is kell, hogy az ár a sovány és hizott minőség szerint differenciálódjék. A sovány sertés 1 korona 20 fillér maximális árban is kifizeti gazdáját, 1 korona 80—2 korona hizott árban pedig még a mai nehéz viszonyok között is árusítható, mikor a hizáló anyag csak 20, 26, 28 koronás.

Az ármaximálást pedig árnyéként kísérje mindig a közlelemzés érdekében igénybe vehető rekvizitál azon szankcióval, hogy aki feleslegét meghatározott idő alatt a forgalomnak át nem adja, attól ezen felesleg kényszerítő eszközökkel elvételik, s azért a maximált ár bizonyos százalékával alacsonyabb árt kaphat. Ezen szankció biztosíték az ellen, hogy bárki szükség nélkül felesleg felhalmozson s elsőrendű cikkeket a forgalom alól kivonjon.

Általában minden élőállat árának maximálása kívánatos, de különösen a sertésé. Hus nélkül még csak eltengődhetik az ember, de zsír nélkül már nem, mert zsirra még a kol-dus kunyhóban is szükség van egy kis meleg étel főzéshez. Ha már most ez az élelmicikk nem lesz meg, vagy legyen annak 10 korona az ára, hogy a zugolódásra ugys könnyen hajló tömeg mit fog tenni, az a jövőnek előre sejt-hető, de nem örvendetes titka.

Szükséges tehát az általános maximálás a tömegszendevély elfojtása, az országos nyugalom biztosítása céljából. De szükséges azért is, hogy az egészségtelen helyi maximálások megszűnjének s a városok közlelemzése továbbra ne nehezítettessék. A mostani helyi ármaximális egészségtelen. Amiben egy város hiányt szenved, annak árát felemeli, hogy azt becsalogassa; s hogy a behozott árut meg is tartsa, úgy szabályozza annak árát, hogy kiszállításra, továbbvitelre ne legyen érdemes. S ezen egészségtelen helyzetért főleg a főváros okolható s ennek az általános árdragításban vezető szerepe is van. Ennek igazolására csak egy példát ragadjunk ki. Maximálta a főváros tej árát. Ezzel megdrágította azon környéket is, amelyből táplálkozik. Mert ha eddig a közel vidéken 30 fillérért kapható volt a tej, a főváros árszabása folytán ez a tejet a régi 22—24 filléres ár helyett most 32—34 fillérért a fővárosba költö-ték le; s ha már most ezt a helyi fogyasztásra kell visszatartani, vissza is tartják úgy, hogy helyben megadnak érte 36—38 fillért; vagyis a főváros nem ért célt, de elérte azt, hogy megnyomorította a vidéket. Országos maximálás nélkül ez így fog folytatódni s a helyi ármaximálások a helyi kivitel talmakat szűkít meg minden kifejezett rendelkezés nélkül is.

A szállítási költségkülönbsözen maximált ár mellett kiviteli tilalom nincs; ellenkezőleg: a felesleges többlet minden helyről magától el fog kiváncsogni. Ez az elkvánczás fogja aztán megteremteni a spekuláció nélküli maximált árral kombinált kereskedelmet is. A maximált ár mellett is lehetséges a kereskedelem; a közvetítői fáradozást itt is honorálni kell. Ennek megoldása pedig az, hogy a maximált árát és a kicsinybeni árat össze kell egyeztetni, külön-külön megállapítani. A szállító, közvetítő, nagykereskedő s a szállítási költséggel emelt maximális árak 4 százalékát, a tovább árusító kereskedő pedig a közvetítőnek fizetett ár 8 százalékát kiérdemli. Így lenne egy országos maximális alapár és egy országos egyenlő kereskedői ár, mely utóbbi az alapárát legfeljebb 12 százalékkal haladná meg. Ezen maximált ár egy bizonyos helyre csak a szállítási költség különbözőségével emelkednék, s csak ez a szállítási költség tehetné egyik helyen drágábbá, másik helyen pedig olcsóbbá a tömegfogyasztás tárgyát.

A maximált árak megállapításánál csak a tapasztalat, a béke idején érvényesült árak, a háború által előidézett előállítás költségei lehetnek irányadók. Ellenben mindenféle érdektestület véleménye mellőzendő volna, mert ezen érdektestületek az általuk képviselt érdekektől nem tudnak eltekinteni s nagy részben véleményükkel járultak hozzá a szertelen drágításhoz.

Az országos ármaximális kormányhatóság feladat. A városoknak ezért a kormánytól kell eljárniok. De mert a közlelemzés ennek kieszközölésig nem várhat, a városok kongresszusára hárul a feladat, hogy átmenetileg a kérdést dűlőre juttassa. A kongresszus feladata abban állana, hogy a rendőri büntető bírák bevonásával megállapítaná minden városra az elsőrendű cikkekkért követhető árak maximumát, vagy odaahatna, hogy ezt az árszabást azon városok is vigyék keresztül, melyek attól eddig tartózkodtak; s arra törekednék, hogy ezen ármegállapítás egymással kiegyező irányelvék lésülhöljen. Az így megállapított árszabásnak érvényesítésében a rendőri büntető bírák hathatósan közremunkálhatnának. A közremunkálás az 1914. évi 5600. Bm. rendeletben találja meg alapját. Ezen rendelet módot ad arra, hogy az élőállat árának tulemelése is megtoroltassék. Ha így a közigazgatás és a rendőri büntető bírák között egységes irányelvek lésülhöljenek, a büntető jogszolgáltatás gondoskodhatik arról, hogy az élőállat árak visszaessenek, mert a 4—5 koronás élő sertés ár semmiféle szempontból és indokokból nem igazolható s az ilyen ár követelésre a hivatkozott rendet 1. és 2. §-a bátran ráhuzható. A büntetések hatása egyszerűl mérsékeltébb árakhoz, másrészlől pedig ahhoz vezetne, hogy a gazdák a termelők körében támadna fel a kívánság az élő állatok árának maximálása iránt.

A közlelemzéses béke időben is sok kívánni valót hagyott hátra, azért most a háború alatt kell oly országos szabályokat megállapítani, melyek ne csak kivételének, de béke időben is alkalmaztassanak s a közlelemzésnek zavartalanságát hosszu időre biztosítsák.

(Városok Lapja)

Törvényt az uzsora fejére.

Ha a gondolatok hangosan sirni és nevetni tudnának, szörnyű hangzavar roborna végig Magyarországot felelt, jangatók és kacagók kórusától reszkette a levegő. A háború kegyetlen törvényeiből fakadó elhárihtatlan nyomoron felül mennyi jogtalan sanyaruság nehezedik a fogyasztók millióira és váltja ki a védelem nélkül vergődőköl a keserves panaszt. Gonosz ellentétül gunyos kacajok felelnének a jajszóra; az örömtől pirosra gyult, a jólétől kerekre hizott arcok: a háború szerencsegyermekeinek, a gyomor minden rendű és rangu szállítóinak és kiuzsorázoinak arcáról szólna hangosan és vidáman a tiltakozás. Nincs ok a panasza. Sose jobb idők nem jártak mint mostanában. Sokáig éljen a háború!

De a gondolatok némák és az élelmiszer-uzsora csak befelé kacag. Nem marad más, csak a panasz. de ez aztán annál hangosabb. Hangos, ameddig bírja, de panaszhoz is táplálkozni kell. A végső kimerültség már csak sőhajtna tud. És erről az országról mondtuk ki könnyelműen a béke gyanultan napjaiban, hogy tejjel-mézsel folyó Kánaán. Ez az ország volt a biztos alap, melyre a centrális hatalmak Anglia kiéhezhető politikájával szemben szent bizakodással támaszkodtak. Ad kenyeret Magyarország és ad húst, tejet, tojást, meg egyéb jót a kenyér mellé.

Pedig nem ad. Megtermett minden, amire számítottak, annyi, amennyire vártak.

Az árak napról-napra örültesen szöknek felfelé, szöknek a termelési költségekkel aránytalanul. Az országnak egyik része szervezett harcra indul a másik része ellen. Termelők, kicsik és nagyok, közvetítők, a szemérmetlenül kapzsi piaci kofától az ország középpontjában működő nagy pénzintézetekig, mind beállottak az árdragítók társaságába. A nyomorral való úzérkedés ma a legjobb üzlet. Akik sohasem foglalkoztak vele, de akiknek van pénzük és van a konjunkturák iránt érzékük, készleteket raktároznak fel. A raktározók szövetkeznek s diktálják az árakat. Olyanok ezek a készletek, mint a mesebeli szellemek. Ha akarják, testet öltnek, ha akarják, eltűnnek. Ha nekik nem

tetsző árakat szabnak meg, rögtön a van, de nincs szerepet vállalják. Ha kedvükre fuj a szél, kibujnak, mint eső után a giliszta.

A lelkiismeretlen úzérkedés már türehtelenné fajult. Helyi intézkedések nem bizonyultak célravezetőnek. A drágítók szava hallgatólagos összetartóssabb és erősebb mint a helyi hatóságok szava.

Itt csak radikális kormányintézkedés segít. Németország már rég lesújtott a háború hiénáira s a megélhetési viszonyok ott a háború dacára csaknem normalisak. Tegye rá a kezét mindenre, ami elsőrendű életszükséglet. Kergesse a napfényre a dugaszban leselekedő készleteket, szabjon árakat és sujtson le irlgalmatlanul az élelmiszeruzsora. A rendkívüli állapotok rendkívüli megtorlást követelnek. Ami akkor vétéség vagy kihágás, az ma gaztett. A háború ne legyen alkalom a szertelen nyereszkedésre akkor, amikor milliók az elviselhetetlen terhek alatt összeroskadnak. Törvény vagy kormányrendelet mondja ki, hogy elsőrendű életszükségleteken nyereszkedni nem szabad. Hiszen aki abban a helyzetben van, hogy nem vesz, az is nagy nyereséget könyvelhet azokkal szemben, akik föltétlenül vesztenek.

Tollhegyen.

Senki sem érzi oly nyomasztóan a háború drágaságát, mint a tisztviselők. Jövedelmük emellett kisebb, mint béke idején, mert sok mellékkeresettől elesnek. A kormány az állami tisztviselők helyzetén úgy segít, hogy drágasági előleget nyujt azoknak, akik kériik.

Az egyik helybeli áll. középku tanintézet tantesztületében csak ketten kérték előleget. A többi nem veszi igénybe. Sajnátságos. *Ha az emberek bajban vannak — jajgatnak; s ha segítségükre sietnek — elvetik azt.*

*

Német tisztlől hallottam. Beretválkozás végett beállit egy helybeli borbélyműhelybe. Mielőbb alveti magát a műtétnek, megkérdezi a mestert, hogy mennyit kér egy borotválásért. „30 fillér.” volt a válasz. A tiszt elfintorítja arcát, sokalja és szó nélkül távozik.

Az árdragítókkal így kell elbánni. Csak-hogy nálunk megforditva járnak el. Az árusítók nem képezek annyit kérni, hogy a mi elrontott publikumunk meg ne adja. *Hiába van maximális ár, a vesők túlléptik egymást.* S ez a bosszantó eljárás addig fog fennállni, míg ezeket a balekokat szigorúan megrendszabályozzák.

Árónikás.

HIREK.

Színház. Hamar eljutott hozzánk Bródy Sándor legújabb színjátéka Lyon Lea, a mult pénteken volt premierje. A előadást táblás ház nézte végig. Oly nagy volt az érdeklődés, hogy valósággal kapkodtak a jegyekért és méltán, mert a közönségnek oly művelzetben volt része, melyet nem fog egyhamar elfeledni. A darab

igazán elsődrendű, stílusos, gyönyörű nyelvezettel van megírva. Az előadás méltó volt a darabhoz. melynek a rendezését Gózon Béla végezte nagy átgondoltsággal, megértéssel, kitűnő színésznünk kétszeres dícséret illeti, amennyiben mint Konstantin nagyherceg is elsődrendű alakítást produkált. Csige Böske Lea szerepében csillogtatta művészetét, egyöntetű szép játékaival valóban elbájolta a publikumot. Lyon rabbit Kovács játsza, újabb tanujelét adva nívós játékának, művészi tudásának. Szűcs Irént a mi kedves komikánkat alkalmunk volt végre látni egy kisebb drámai szerepben — a tudós aszszonyt kreálta — bebizonyult róla, hogy mint drámai színésznő is elsőrangú alakítást nyújt. Josne-Joselet a félénk zsidó fiút Papp István színezte kitűnően. Latábar Rezső mint bolond elsőrendű tudott lenni. A többiek is hozzájárultak az est fényes sikeréhez. A darab meséje dióhéjban: Az oroszok betörnek egy kis galiciai községbe. Vezérük, Konstantin nagyherceg a rabbi házába szállásolja magát, megakarván hódítani a csodaszép Leát. A leány elmeséli a gödölyéről szóló legendát. A herceg elalszik s Lea terbe veszi, hogy megöli, de apja nem engedi. Éjjel 2 óraker felébred a nagyherceg s eléje hozzák Lea völgyégyét Josnet, kitől azt kívánja, hogy mondjon le menyasszonyáról. Leának azt mondja, ha nem lesz az övé önként, minden erőszak nélkül, felrobantja az egész falut. A fenyegetés után virággal, ékszerrel próbálja meghódítani, de nem sikerül. És jön a falu népe a rabbihoz egy szeszszentendős öreggel. Lea megadja magát a sorsnak, hiába a tnya átkozódása. A rabbi hallotti ruhát vesz magára s megáldja leányát. A leányt felöltöztetik. A nagyherceg jön s Lea a tnya előtt virraszt. Végre megérkezik a magyarok s kiverik az oroszokat. A hercegnek nincs ideje a menekülésre és öngyilkos lesz azzal a boldog tudattal, hogy Lea végre mégis megszerette. A rabbi megöli leányát, miután megtudja bűnét. — A többi napokat repzizek dominálják. A korzó szépe pénteken, szombaton és vasárnap kerül színre, melyre nagyban folynak az előkészületek. Egyben megemlítjük, hogy kedden „Egy test, egy lélekkel” bucsuzik a társulat, mi meg egy sziv—egy lélekkel mondjuk: a viszontlátásra.

Élő állatok maximális ára és rekvirálása.
Arad város tanácsa elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz, hogy állapítsa meg az élő állatok maximális árát s ha az állattartó gazdák spekulációból továbbra is visszatartják állataikat, úgy a kormány adjon felhatalmazást a hatóságoknak a rekvirálásra. Remélhető, hogy ez a nagyjelentőségű mozgalom országos jellegűt ölt s a kormány megvédi az amugy is kiszípolozott közönséget lelketlen üzér garázdálkodótól.

A közéletmezés rendezése Nagyváradon.
Ipolyi Keller Gyula, a földmivélségi kirendeltség vezetője, aki hivatalból ellenőrzi a nagyvárad kerületben a Hangya működését, felajánlta, hogy ennek az egész országra kiterjedő fogyasztási és termelő szövetkezetnek már meglevő hatalmas organizációja segítségével állandóan tájékoztatni fogja az élelmezési ügyosztályt afelől hogy hol, mikor és milyen mennyiségben lehet vásárolni a lehető legelőnyösebben élelmicikket. Ezenkívül a Hangya termelő tagjai egy értékesítőszövetkezet létesítését is tervezik Nagyváradon, amelynek egy üzlethelyisége is lesz. Ez az értékesítőszövetkezet, amely a jövő héten alakul meg, kizárólag olyan cikkeket árusításával fog majd foglalkozni, amelyeket a falu termel. Tehát nem csinál konkurenciát a nagyvárad kereskedőknek — csak a vidéki kofáknak. A várostól az értékesítő szövetkezet nem kér egyebet, mint egy üzlethelyiséget, viszont kötelezi magát, hogy az összes cikkeket a város által megállapítandó maximális árakon fogja a közönség rendelkezésére bocsátani. A tanács hajlandó ingyen átengedni megfelelő helyiséget és raktárt. A jóléti bizottság utolsó ülésén fölmerült két javaslat egy keltető-telep és egy nyulenyésztő-telep létesítéséről. Ipolyi-Keller Gyula, a város anyagi erejét megkímélendő, közbenjárta a földmivélségi kormánynál abban az irányban, hogy a kormány államköltségen huszezer koronás befektetéssel létesítse Nagyváradon a két telepet, úgy, hogy a várost mindössze 4000 korona bérköltség terhelje. Ezenkívül a város magára vállalja a fűtési, világítási költségeket, és a vízdíj kifizetését. A keltető-telep produktuma mintegy

százezer baromfi volna, amelyeket kétnapos korokban nagyvárad és környékbeli asszonyoknak adnak ki, akik bizonyos ideig való tartásuk után viszont kötelesek a baromfit a hatóság által megállapított árban átszolgáltatni a városi közéletmezési ügyosztálynak. A keltető-teleppel kapcsolatban lesz méhészeti telep, gyümölcsfeldolgozó, amelyben házi konzerveket állítanak elő és végül egy háztartási iskola, amelyen az önként jelentkezőket ingyen fogják kiképezni. A tanács úgy határozott, hogy az ügyet már az októberi közgyűlés napirendjére tűzti, hogy a telep felállítása még október folyamán megkezdődhessen.

Ingatlanok birtokváltozása. Gerschbacher József és felesége szül. Prevei Mária eladják özv. Spirka Józsefné szül. Sinko Lujának a Szent István-utcában levő 21 számú ház és belteiket 10.000 kor. vételárban.

Kovács Györgyné szül. Galambos Katalin eladja Piszárovcis Milán és neje szül. Kovács Gizellának a Szalonka-utca 8 szám alatt levő ház és belteket 20.000 kor. vételárban.

Dán zsir Poprádon. Förster Kálmán Dr. poprádi polgármester, aki a háboru alatt többször adta tanujelét a népjólét biztosítását célzó érzékének, újabbán két vagdon dán zsirt rendelt, melynek kilója 1 és fél koronával olcsóbb, mint a miénk. A dán zsirban 90 százalék a disznózsir és 10 százalék a növényzsir, de, az ize teljesen azonos a miénkkel. A dán zsirt mintegy két hét alatt kapják meg Poprádon.

A Hadsegélyező Hivatal tájékoztatója. A m. kir. honvédelmi ministerium Hadsegélyező Hivatala képes tájékoztatót adott ki feladatairól, az elesett hősök özvegyeit és árváit valamint a rokkantak alapját gyarapító jótékonyági akcióiról, továbbá a Hivatal jótékonycélú kiadványairól és propaganda cikkeiről. Az izléses gonddal összeállított tájékoztatót levélbeli kérelemre készséggel küldi meg minden érdeklődőnek a Hadsegélyező Hivatal gyűjtő és propaganda osztálya (Képviselőház).

A Királyérem. A háborus művészet leg-sikerültebb alkotásai közt is elsőrangú helyet érdemel egy történelmi becse, mint művészi tökéletessége révén a *Királyérem*, mely a Hadsegélyező Hivatal kiadásában kerül forgalomba. A nagyalkú bronzérem egyik oldalának domborműve a királyt magyar tábornoki díszgyehruhában ábrázolja, másik oldalán pedig királyunk sajátkezü írásának reprodukciójában ez a történelmi nyilatkozat áll: „*Díszom népeben s ügyünk igazságában*”. Az emlékérem ára diszes tartóban 22 korona. A háborús idők e gyönyörű produktumát a magyar társadalom örömmel és lelkesedéssel fogadta és már eddig is több ezren megvásárolták. A *Királyérem*, a *Hadsegélyező Hivatal* gyűjtő és propaganda osztályában (Budapest, Képviselőházi épület) rendelhető meg.

Egészségügyi jelentés a szept. 28-tól okt. 3-ig terjedő hétről. Bejelentettek e héten 4 vörhenyt, 6 kanyarót és 4 typhust. Kolerabetegeink közül 1 meghalt, a másik gyógyult félben van, a ház a zárlat alól feloldatot, miután egy héti betegedés nem történt.

Debrecen engedelmet kér az árdragítók letartóztatására. Debrecemből írják: A város közéletmezési bizottságának legutóbbi ülésén Rostás István főkapitány előterjesztte, hogy a város fogyasztóközönsége hetek óta nem tud zsirhoz és szalonához jutni. A rendőrség ki-nyomozta, hogy a sertéskepecsek mesterségesen verik fel az élő állatok árát, amennyiben megbizottjaikkal kihajthatnak egy farka sertért a vásárra és aztán ők maguk alkudoznak az állatokra és persze óriási árakat adnak értük. E visszaélések megállítására céljából a város elhatározta, hogy felír a belügyministerhez, hogy az árdragítókat letartóztathassa. A főiratban arra is kéri még a ministert, hogy a kihágást elkövető hentesek ügyében hozott rendőrségi ítéleteket nyomban végrehajthassák vagyis az árdragítókat elzárják.

Pályázat hivatalsszolgái állásra. A szombathelyi városi tisztí orvosi hivatalba az egészségügyi biztos mellé értelmes embert keresnek, aki a hivatalsszolgái teendőket el tudja látni és egyuttal az egészségügyi biztos teendőiben is segítkezik. Pályázni óhajtok mielőbb adják be kérvényeiket Szombathely város rendőrfőkapitánysághoz. Ez az állás különösen egészségügyi alisztek részére alkalmas.

A „**Vasárnapi Ujság**” október 3-iki száma szenzációs képeket közöl összes harctereinkről: köztük van egy honvéd-rohamot ábrázoló felvétel, — az első és igazi roham-felvétel, amely a világsajtóban megjelent. Kiválóan érdekesek Gaál Ferenc rajzai is az olasz harctérről s a dardanellai harcokból való képek. Szépirodalmi olvasmányok: Laczkó Géza és Kupria regénye, Szöllösi Zsigmond tárcacikke stb. Egyéb közlemények: Beóthy Zsolt, a budapesti egyetem új rektora arcképe és méltatása s a rendes heti rovatok: a háború napjai, Irodalom és művészet, Sakkjáték, Halálósza stb. — A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre öt korona, „Világkrónika”-val egyutt hat korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4). Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

Tiszta valódi szinmész

kilogramja K 2*20

Tojásos tarhonya

kilogramja K 1*60

kapható **BOKOR ARNOLD**

2-3 terménykereskedőnél

Ujvidék, II. Rákóczy Ferenc ut 43.

UJVIDÉKI VÁROSI JODOSGYÓGYFÜRDŐ

alcalicus jódosgyógyforrás. Modernül épült fürdőépületben fős, fangóiszap, mór, hallemi sós és tengeri sósfürdők, széna-vas fürdők. Külön férfi és női osztállyal felszerelt hidegvízgyógyintézet

Villamos gyógymódok
Modernül berendezett gőzfürdő és kádfürdők. Csuz, kőszvény, ischias, idegbetegségek, mindenféle női bajok, gümös csontbajok, vérbaj ellen. A fürdő télen fűthető szobákkal és folyócskával van ellátva. — Modern vendégszobák és étterem !! Téli kurára kiválóan alkalmas!

Allandó fürdőorvos; dr. Vilt Vilmos
Kimerítő tájékoztatót küld az igazgatóság.

Egész éven át nyitva.

SPIRITOL

**A katona kályhája
Ég! Főz! Melegít!**

Zsebben hordható. — A harctéren nélkülözhetetlen. — Küldjünk azonnal fázó katonáinknak.

Kapható; Minden gyógyszerárban drogériában katonai egyenruházati intézetekben és minden jobb fűszerüzletben.

Ára darabonként 80 fillér.

Hol kapható nem volna, oda szállít

Spiritolfabrik

WIEN,

I. Glückgasse Nr. 2.

Viszonteladók kerestetnek.

Intelligens nő

kellő előkészülettel magyarul, szerbül beszél

irodai alkalmazást

keres, azonnali belépésre.

Cime: a kiadóban.

„TIVOLI“ sétatéri mozgó

Jancsi a huszár

katonai vígjáték 3 felvonásban.

A zöld lámpa

detektívdráma 3 felvonásban.

25.320. szám.

kig. 1915.

Árverési hirdetemény.

Ujvidék szab. kir. város tulajdonát képező, a kiszácsi kapunál a tartalékos katonák elhelyezésére szolgáló barakk-laktanyában levő markotányos helyiség 1915. évi december hó 1-től 1918. évi november hó 30-ig terjedő 3 (három) évre folyó évi október hó 12. napján d. e. 9 óraker a város gazdasági ügyosztályában nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

Az árverezni szándékozók az árverést megelőzőleg (200 kettőszáz) korona bántpénzt tartoznak a városi pénztárba befizetni.

A részletes feltételek a város gazdasági hivatalában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa 1915. évi szeptember hó 23-ik napján.

Profuma Béla s. k.,
polgármester.

1694/915.

Tárgy: Községi nagyvendéglő bérbeadása.

Hirdetemény.

Szépliget község előjárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező községi nagyvendéglőt 1916 január 1-től kezdődőleg 3 (három) egymestán következő évre, 1915 évi október hó 30-án d. e. 10 óraker a község ház nagytermében nyilvános szóbeli árverés útján bérbe adja.

Az árverés alkalmával bántpénzül a kiálltási árnak 10%-a lesz fizetendő.

Az árverési feltételek a községi jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt betekintheők. Szépligeten, 1915. október 5-én.

Jff. Mihálovits Sándor jegyző. Kónigskecht Jakab bíró.

Eladó ház

Zrinyi Ilona-utca 32-es számú ház szabad kézből eladó. — Bővebb megtudható a László Viláiban, Darányi-telep az új kórházzal szemben.

ELADÓ: — 2-3

200 káposztás . . . . . hordó
200 boros . . . . . „
250 petroleum és olaj „
70 hl. sörös . . . . . „

Ujvidék Mikos-Kelemen-utca 23.

Bizalmi állást keres

egy nős, óvadékképes kereskedő ki főleg fűszer — gyarmatárúület, vegyes- vagy élelmiszerkereskedés önnálló vezetésére képes.

Közelebbi: a kiadóban.

2-3

Fay -féle valódi
Sodener-
Ásvány
Pastillák.

Utánzatokat utasítsuk vissza.

Egy fűszeres-segéd
továbbá egy

raktármunkás

azonnal felvétetnek.

Cselikovits testvérek, Ujvidék.

Suche (Keresek)

Gehilfe für Alles,

besonders Negativ-Retuscher in dauer. Stellung.

Klapok fényképész Pécs.

Jutányos áru élelmicikkek,
kaphatók nálam

5 kilós adagokban, nagybani eladási ár mellett.
1) Burgonya kilója . . . . . 16 fillér
2) Bab . . . . . 50 „
3) Vöröshagyma „ . . . . . 60-70 „
4) Savanyított káposzta kilészára ára még nem állapított meg.

Nagyobb mennyiséget csekély fuvardíj mellett házhoz szállítok.

Elárúsító hely:

Rákóczi Ferenc-utca 57.

Jólőre gondoskodják mindenki a legszükségesebből.

Kovács Bálint
terménykereskedő.

Legrövidebb időn belül szép, nagy külföldi hagyma érkezik, melynek ára nem lesz magasabb mint a belföldi. Az esetleges árváltozások az elárúsító helyiség előtt föl lesznek tüntetve.

Tetvek és férgek ellen

Pedikrol

az egyedül bevált biztos hatású szer katonáknak valóságos jótetemény. — Ára 1 korona tábori csomagolásban. — Kapható mindenütt. Főraktár: Török József Budapest Király-utca 12. és Opera-gyógyszertár, Budapest Andrássy-ut 26.

Sok éven át

elsőfajú keresk. irodákban vezető állást betöltött és jelenleg is alkalmazásban lévő

kitűnő női munkaerő,

ki perfékt magyar és német levelező, a keresk. irodai ügykezelésben teljesen jártas állást váltóztatni óhajt. — Szives ajánlatok e lap kiadójába kéretnek.

Sokkal célszerűbb

ha a női pongyolát, teljes női gyermekruhát, kötényeket stb.

készen vásárolja,

mintha a kelmét külön vásárolná.

Elég nagy szép választék áll rendelkezésére

Alaburics Mária

üzletében.

Szücs-utca 30. szám.

Szabadalmazott és törvényesen védett

vetőmag- 9-10

csávázószer

„ANTISPORA-VITA“

Hazai és külföldi szaktekintélyek megállapították, hogy az Antispora-Vita az összes vetőmag félék, de elsősorban az üszög által hazánkban állandóan fenyegetett búzának csávázására a legmegfelelőbb és így a mezőgazdaságban nélkülözhetetlen.

Kilója 1 korona 40 fillér.

Részletes ismertetővel és használati utasítással szolgálnak a vezérelárúsítók:

SCHWARZ ÉS TAUBER

nagykereskedők,

NAGYKANIZSA.

Nem kell többé kékkő

AGRUS
BUZAPÁ CZ

A VETŐMAG
CSÁVÁZÁSÁRA

üszög és gombacsira ellen.

Olcso ár kényelmes kezelés és a csiraképessegének lényeges emelése. 7-10

100 kiló maghoz 20 deka Agrus ára 40 fillér
200 kiló maghoz 40 deka Agrus ára 80 fillér.

Mezőgazdasági vegyi laboratórium
DETSINYI FRIGYES

Budapest, V., Vilmos császár-ut 6. sz.
Mindenütt kapható.

Legujabb hírek.

Budapest október 8. Hivatalos orosz hadszíntér. Ellenség tegnap az egész kadelegiaciai és wolhniai harc-vonalon támadott, nagy haderővel és hatalmas lövész-észet igénybevételével véghezvitt támadásai eredménytelenek maradtak. A besszarábiai határon a Dnjester-től északra fekvő magaslatokon és a Strypa mellett az orosz-rohamoszlopai akadályaink elérése előtt omlottak össze. Tarnopoltól északnyugatra az oroszok két helyen nyomultak be lövészárkainkba de ma reggel odasiető osztrák-magyar és német segítőcsapatok újra kiverték őket. Hasonló véget ért a Kremieniectől északkeletre fekvő Sapanow falu elleni támadás is, a falu elkeseredett harcok központja volt, hol a miénk hol, az oroszok birtokába került, de most újra szilárdan a hatalmunkban van. Hasonlóképp kézi tusában vertük vissza Olikától északnyugatra tulerőben lévő orosz haderőt Ebben a harcban a nyolcvankilenc számú gyalogezred és a tescheni harmincegy számú Landwehr gyalogezred tűnt ki különösen. Olikától északra is igen heves volt a harc. Olikától északra és északkeletre ellentámadásunk újra tért hódított. Elfoglaltuk az ellenség által védett Lisowo és Galuzia falukat. A tegnapi-és tegnapelőtti harcokban wolhniai területen összesen 4000 oroszot elfogtunk. Ellenség igen súlyos veszteségeket szenvedett.

Olasz hadszíntér. Olaszok a vilgereuti fensík ellen tegnap délután az egész arcvonalon nagy haderővel új támadást intéztek; ezt is az eddigiekhez hasonlóan véresen vertük vissza. Különösen hevesen tombolt a harc egyik, a Maronia-hegytől északkeletre lévő támpontunk körül. Itt három olasz zászlóalj szorosan zárkózott tömegben ment rohamra; behatolt a szétrombolt akadályokon át, de a felső-ausztriai 14. számú gyalogezred osztagai szuronyral verték újra vissza. Az egész támadás azzal végződött, hogy az olaszok visszamenekültek állásaikba, amelyekből kiindultak.

A doberdói fensík északi részén az ellenség új eredménytelenül támadott. Selznél a 87-ik számú gyalogezred osztagai az olaszokat elűzték egy, a harc-vonalunkban fekvő kőbányától, visszavertek egy ellenséges támadást és szétrobbantották az ellenség állását.

Folytatjuk az átkelést Szerbiába A szerbek sehoise tudták visszaverni vállalkozásunkat.

Délkeleti hadszíntér: Az osztrák-magyar és német csapatok folytatták az átkelést a Drina alsó folyásánál, valamint a Száván és a Dunán. A szerbek ama kísérletei, hogy vállalkozásainkat megzavarják, minden ponton megüszültek.

Berlin október 8. Nagyfőhadiszállás jelenti: **Nyugati hadszíntér.** Franciák október 5—6-iki sikertelen áttörési kísérletei után tegnapi nap Champagnéban aránylag nyugodtan telt el. A Nawarin majortól keletre levő árokkrész. Amelyet franciák megszállva tartottak délelőtt ellentámadással megfeszítettek ellenségtől, amely alkalommal néhány fogoly és két géppuska jutott kezünkre. Az ellenséges ágyutüz este felé ismét fokozódott. Éjjel egyes helyeken gyalogsági támadásokra került a sor. Valamennyi támadást visszautasítottuk. Egy sikeres előtörés alkalmával, melyet St. Marie a Pý-tól délre az ellenségnek egyik előretolt állása ellen

intéztünk 6 tisztelet és 250 főnyi legénységet elfogtunk Argonnoktól keletre Aloncourt mellett robbantással több ellenséges aknatárnát szétromboltunk.

Keleti hadszíntér. Hindenburg tábornagy hadcsoportja: az oroszok támadásait Kosnyától északra és a Wischniew tótlól délre visszavertük.

Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja: helyzet változatlan.

Linsingen tábornok hadcsoportja: Newelnel és Omyntál Pinskiótlól délnyugatra orosz előőrségek elűzték. Támadásunk Czartorijskótlól északnyugatra előrehalad.

Bothmer gróf tábornok hadseregének német csapatai több orosz támadást visszavertek.

Balkán hadszíntér: a Drinán és a Száván és a Dunán való átkelés kedvezően folyik. **Belgrádtól dél-nyugatra 4 tisztelet és 296 főnyi** legénységet elfogtunk és két géppuskát zsákmányoltunk. Rammal szemben harc után 3 ágyú jutott kezünkre.

Konstantinápoly október 8: Főhadiszállás jelenti: Dardanellafronton szorványos helyijellegű tüzharcon kívül semmi jelentős esemény. 3 ellenséges torpedónaszád közeledett a Kerezvizdekre torkolatához és lövődözött balszárnynkra, anatóliai útegeink válszoltak tüzelésre, mire torpedónaszádok fedezetén tűz ütött ki, erre torpedónaszádok visszavonultak. Többi fronton semmi különös.

Bolgár csapatok szerb területen. Az „Echo de Paris” jelenti, hogy bolgár csapatok több helyütt átlépték a szerb határt. Szerb körökben az a meggyőződés, hogy Bulgária ezzel határcimzendet akat előidézni, hogy ezek alapján a hadüzenet mögtörténhessék. Szerbiában el vannak határozva, hogy a provokációknak nem fognak felülni.

Hírek érkeznek arról, hogy bolgár bandák betörték a szerb Macedóniába. A szerb őrségek parancsot kaptak, hogy a sorkatonasággal való összetűzést még kerüljék.

Rohitsi

Tempel

Styria

Donati

—forras. Szénsavdósa, diátielikus, nititó asztali ital. — Böleogid az emésztést és anyagcsérést.

Legtálaltottabb gyógyforras. — Indikálva: idült gyomorhurttal, székrekedésnél, Bright-felü vesébajnál, hátraganál, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségeknél, a légutak hurutos bantalmánál.

a maga nemében a legzárda-gabb tartalmú gyógyforras leg-erősebb hatású. Főképen indó-savas idült hátraganál, obstitpationál, epekönel, elhízásnál hajlammál, osztnál és cukor-betegségeknél.

Legdusabb, természetes magnézium-glaubersóforrasok.

Főraktár Budapest, Magyaróráz utca: Hofmann József, Budapest V. ker. Magyaróráz utca 10.